

VASARIS

Vasario mėnesio tema – „GAMTOS STICHIJOS“

Vasario mėnesio veiklos:

- Ugnikalnio lavos išsiveržimas.
- Tornadas.
- Debesėlis.
- Negyvosios jūros efektas.

„UGNIKALNIO LAVOS IŠSIVERŽIMAS“

PRIEMONĖS: actas, valgomoji soda, maistiniai dažai, indų ploviklis, stiklainis, pipetės, padėklas ir šaukštas.
HIPOTEZĖ. Į actą įlašinus indų ploviklio, įbėrus sodo ir viską išmaišius pavyks išgauti putų išsiliejimą, panašų į ugnikalnio lavos išsiliejimą.

EIGA. Stiklainį, iki pusės pripildytą actu, vaikai įstatė į padėklą, įlašino kelis lašus indų ploviklio ir įbėrė keletą šaukštelių sodos. Šaukštu viską išmaišė ir pro jo viršų ėmė lietis putos. Eksperimentas priminė ugnikalnio lavos išsiveržimą. Kai putų bėgimas sulėtėjo, vaikai vėl pamaišė stiklainio turinį ir vėl pro jo viršų ėmė lietis putos. Ikimokyklinukai vėl bėrė sodos, maišė... Ir taip kartoję kol pabodo.

REZULTATAS. „Skruzdėliukų“ grupės vaikų spėjimas pasitvirtino ir iš stiklainio išsiliejo „lava“.

„TORNADAS“

PRIEMONĖS: aukštas stiklainis su vandeniu, mėlynos spalvos maistiniai dažai, šaukštas.

HIPOTEZĖ. Šaukštu išsukus vandenį stiklainyje pavyks pamatyti vandens sūkurį panašų į tornadą.

EIGA. „Skruzdėliukų“ grupės vaikai į stiklainį pripylė $\frac{3}{4}$ vandens. Vandenį stipriai maišė šaukštu, kol šis ėmė sukstis. Į sukimosi centrą įlašino mėlynos spalvos maistinių dažų. Stebėjo kas vyksta. „Tornadas“ po truputį lėtėjo. Vaikams bandymas labai patiko, todėl kartoję daug sykių, su dažais ir be jų, ir vėl su dažais. Stiklainyje išryškėja vandens sūkurys, nes „tornado“ straublys prasideda aukštai ore. Vaikai sužinojo, jog oras tornade sukasi taip, kaip nudažytas sūkurys vandenyje.

REZULTATAS. Ikimokyklinukų spėjimas pasitvirtino. Šaukštu išsukus vandenį stiklainyje vaikams pavyko pamatyti vandens sūkurį panašų į tornadą.

„DEBESĖLIS“

Iš vakaro vaikai užsišaldė leduką.

PRIEMONĖS: virduklas, vanduo, mėlynos spalvos maistiniai dažai, teptukas, ledo kubeliai, purškiamas plaukų lakas, stiklainis, užsukamas stiklainio dangtelis.

HIPOTEZĖ. Iš turimų priemonių stiklainyje pavyks suformuoti „debesėlį“.

EIGA: „Skruzdėliukų“ grupės vaikai su mokytojos pagalba į stiklainį pripylė maždaug $\frac{1}{3}$ karšto vandens. Vandenį nudažė mėlynos spalvos dažais. Ant stiklainio atsargiai uždėjo apverstą dangtelį ir į jį pridėjo ledo kubelių, skaičiavo. Kelias sekundes palaukė, tuomet dangtelį nuėmė ir į stiklainį purškė plaukų lako. Vėl uždėjo dangtelį su ledukais. Stiklainyje ėmė formotis debesys. Kai debesys užpildė stiklainį iki viršaus, dangtelį nuėmė. Stebėjo iš stiklainio besiveržiantį debesėlį, mėgino jį paliesti. Galima kartoti ir kartoti kol ištirps leduklai.

REZULTATAS. Iš turimų priemonių stiklainyje pavyko suformuoti „debesėlį“.

Debesų susidarymui reikia drėgno oro, šalčio, mažyčių ore sklindančių dalelių, kurios skatina garų kondensaciją, t. y. lašelių susidarymą. Debesėlis yra neapčiuopiamas, lengvas, garų pavidalo.

„NEGYVOSIOS JŪROS EFEKTAS“

Kaip ir kiekvieną sykį eksperimentas prasideda klausimais.

Kas tai? Kiek bulvių, kibirėlių, šaukštų matai? Kam reikalinga druska? Kaip manai ar vikšrelis mėgsta bulves? Kas nutiks bulvę įdėjus į kibirėlį su vandeniu ir į kibirėlį su sūriu vandeniu? O kas nutiks jeigu bulves paliksim kibirėliuose iki rytojaus?..

PRIEMONĖS: druska, vanduo, du permatomi kibirėliai, indas su vandeniu, šaukštas, 2 bulvės.

HIPOTEZĖ. Vandenyje bulvė nuskęs, o sūriame vandenyje bulvė plūduriuos vandens paviršuje.

EIGA. Vaikai pripylė į permatomus kibirėlius vandens. Į pirmą kibirėlį druskos nebėrė, o į antrą jos įbėrė du šaukštus ir maišė tol, kol druska ištirpo. Tuomet į abu kibirėlius įdėjo po bulvę.

REZULTATAS: vandenyje bulvė nuskendo, o sūriame vandenyje bulvė laikėsi vandens paviršiuje. Druska, būdama sūri, padaro vandenį sunkiu ir sunkus vanduo išstumia bulvę į paviršių. Sūrus vanduo padeda laikytis daiktams paviršiuje. Dėl šios priežasties sūriame jūros vandenyje ir plaukti yra žymiai lengviau. Vaikai sužinojo, kad tokia druskos savybė yra vadinama negyvosios jūros efektu.

Džiaugiuosi, jog greta savaitės temos „Jausmai. „Kimochis“ – socialinio-emocinio ugdymo programa“ puikiai pavyko integruoti STEAM veiklas. Balandė meilė vaikams pasakojo, jog sykį, iš savo lizdelio, pastebėjo lavos išsiveržimą. Debesėlis papasakojo vaikams apie save ir kaip jis atsiranda. Lipšniakojė plaukiodama pastebėjo atslenkantį tornadą. Vaikai įvardino emocijas: nustebęs, išsigandęs. Katinėlis, savo baseinėlyje, lepinosi negyvosios jūros vandens terapija.

Ikimokyklinio ugdymo mokytoja Rasa Juknevičienė.